

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI

KHOA DI SẢN VĂN HÓA

TRẦN CẢNH TOÀN

**TÌM HIỂU SƯU TẬP CỔ VẬT ĐỒNG ĐÔNG SƠN
CỦA NHÀ SƯU TẬP ĐOÀN ANH TUẤN SỐ NHÀ
27/433 KIM NGƯU - HAI BÀ TRUNG - HÀ NỘI**

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP

NGÀNH BẢO TÀNG HỌC

MÃ SỐ: 52320205

NGƯỜI HƯỚNG DẪN: TS. NGUYỄN SỸ TOẢN

HÀ NỘI - NĂM 2012

MỤC LỤC

Trang

PHẦN MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài.	6
2. Mục đích nghiên cứu của khóa luận.....	6
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu của khóa luận.	7
4. Phương pháp nghiên cứu của khóa luận.	7
5. Bố cục khóa luận.	7
CHƯƠNG I: VÀI NÉT VỀ VĂN HÓA ĐÔNG SƠN VÀ QUÁ TRÌNH HÌNH THÀNH SƯU TẬP CỔ VẬT ĐỒNG CỦA NHÀ SƯU TẬP ĐOÀN ANH TUẤN.....	8
1.1 Vài nét về văn hóa Đông Sơn ở Việt Nam.....	8
1.1.1 Lịch sử phát hiện và nghiên cứu văn hóa Đông Sơn	8
1.1.2 Đời sống vật chất của cư dân Đông Sơn.....	10
1.1.3 Đời sống tinh thần của cư dân Đông Sơn	14
1.2 Khái quát về Trung tâm UNESCO nghiên cứu bảo tồn cổ vật Việt Nam và quá trình hình thành sưu tập cổ vật.....	16
1.2.1 Khái quát về Trung tâm UNESCO nghiên cứu bảo tồn cổ vật Việt Nam	16
1.2.2 Quá trình hình thành sưu tập cổ vật đồng Đông Sơn của nhà sưu tập Đoàn Anh Tuấn	22

CHƯƠNG II: SƯU TẬP CỔ VẬT ĐỒNG ĐÔNG SƠN CỦA NHÀ SƯU TẬP ĐOÀN ANH TUẤN.....	27
2.1 Một số khái niệm cơ bản.....	27
2.2 Sưu tập cổ vật đồng Đông Sơn của nhà sưu tập Đoàn Anh Tuấn	29
2.2.1 Nhạc khí	29
2.2.2 Đồ trang sức	36
2.2.3 Đồ dùng sinh hoạt	39
2.2.4 Công cụ lao động sản xuất	48
2.2.5 Vũ khí.....	54
2.2.6 Đồ tùy táng.....	60
2.3 Giá trị sưu tập cổ vật đồng Đông Sơn của nhà sưu tập Đoàn Anh Tuấn.....	63
2.3.1 Giá trị lịch sử - văn hóa.....	63
2.3.2 Giá trị kỹ thuật	63
2.3.3 Giá trị mỹ Thuật.....	64
2.3.4 Giá trị kinh tế	65
CHƯƠNG III: BẢO QUẢN VÀ PHÁT HUY GIÁ TRỊ SƯU TẬP	67
3.1 Cơ sở pháp lý để bảo quản sưu tập	67
3.2 Thực trạng bảo quản và phát huy sưu tập	73
3.2.1 Thực trạng bảo quản	73
3.2.2 Thực trạng phát huy giá trị.....	77

3.3 Một số giải pháp đề xuất nhằm bảo quản và phát huy giá trị sưu tập	79
3.3.1 Sưu tầm bổ sung hiện vật cho sưu tập	79
3.3.2 Đa dạng hóa các hình thức trưng bày.	80
3.3.3 In ấn, xuất bản, giới thiệu quảng bá sưu tập.	81
KẾT LUẬN	85
TÀI LIỆU THAM KHẢO	88

PHẦN MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Văn hóa Đông Sơn tồn tại từ thế kỷ VII trước Công nguyên đến thế kỷ I – II sau Công nguyên, phân bố chủ yếu lưu vực các con sông lớn ở miền Bắc và Bắc Trung Bộ. Bước vào thời kỳ Đông Sơn công nghệ đúc đồng đã đạt tới trình độ đỉnh cao, hiện vật bằng đồng có mặt trong hầu hết đời sống của cư dân, loại hình hiện vật rất đa dạng phong phú. Cổ vật đồng văn hóa Đông Sơn có giá trị về lịch sử, văn hóa, khoa học phản ánh đời sống vật chất và tinh thần của cư dân Việt cổ dưới thời đại các vua Hùng.

Sưu tập cổ vật đồng Đông Sơn của nhà sưu tập Đoàn Anh Tuấn phong phú, đa dạng về loại hình, nhưng nếu không có phương pháp bảo quản hợp lý, nó cũng sẽ bị mai một dần theo thời gian. Chính vì vậy, sưu tập cần phải được tiếp tục nghiên cứu để tìm hiểu giá trị của sưu tập, và có phương pháp bảo quản, phát huy giá trị một cách tích cực nhất.

Là sinh viên năm thứ 4 học Khoa Di sản Văn hóa – Trường Đại học Văn hóa Hà Nội, tuy kiến thức còn nhiều hạn chế nhưng với lòng đam mê và mong muốn tìm hiểu về những di sản của cha ông để lại, nên tôi đã quyết định chọn đề tài *“Tìm hiểu sưu tập cổ vật đồng Đông Sơn của nhà sưu tập Đoàn Anh Tuấn số nhà 27/433 Kim Ngưu – Hai Bà Trưng – Hà Nội”* để làm khóa luận tốt nghiệp.

2. Mục đích nghiên cứu của khóa luận.

Nhằm thống kê, phân loại, xác định số lượng loại hình và niên đại sưu tập đồng Đông Sơn của ông Đoàn Anh Tuấn.

Nghiên cứu đặc điểm, hình dáng bên ngoài, tình trạng bảo quản của hiện vật trong sưu tập.

Nghiên cứu hoa văn trang trí, đặc điểm tạo hình điêu khắc hội họa của hiện vật.

Xác định giá trị lịch sử văn hóa, kỹ thuật, mỹ thuật của bộ sưu tập góp phần gìn giữ và phát huy giá trị của sưu tập.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu của khóa luận.

Đối tượng nghiên cứu: sưu tập cổ vật đồng Đông Sơn của nhà sưu tập Đoàn Anh Tuấn tại số nhà 27/433 Kim Ngưu – Hai Bà Trưng – Hà Nội.

Phạm vi nghiên cứu: nghiên cứu các cổ vật đồng Đông Sơn có trong sưu tập.

4. Phương pháp nghiên cứu của khóa luận.

Khóa luận sử dụng phương pháp nghiên cứu truyền thống như: điền dã, phân loại, khảo tả, chụp ảnh, miêu tả hoa văn trang trí.

Khóa luận sử dụng phương pháp nghiên cứu liên ngành như: bảo tàng học, mỹ thuật học, dân tộc học.

Ngoài ra còn sử dụng các phương pháp: duy vật lịch sử, duy vật biện chứng để xem xét, đánh giá sưu tập trong mối tương quan với các tư liệu có liên quan.

5. Bố cục khóa luận.

Chương 1: Vài nét về văn hóa Đông Sơn và quá trình hình thành sưu tập cổ vật đồng của nhà sưu tập Đoàn Anh Tuấn.

Chương 2: Sưu tập cổ vật đồng Đông Sơn của nhà sưu tập Đoàn Anh Tuấn.

Chương 3: Bảo quản và phát huy giá trị sưu tập.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Đào Duy Anh (1969), “*Văn hóa Đông Sơn, niên đại và chủ nhân*”, tạp chí Khảo cổ học (số 8), tr.3-4.
2. Hoàng Xuân Chinh (chủ biên) (1981), *Thành tựu khảo cổ học Việt Nam*, Viện thông tin Khoa học xã hội xuất bản, Hà Nội.
3. Đỗ Như Chung (2003), *Nghệ thuật trồng đồng Thanh Hóa*, Nxb.Khoa học xã hội, Hà Nội.
4. Nguyễn Văn Hào (1974), “*Phải chăng tất cả trồng đồng đều được tạo ra trong thời kì văn hóa Đông Sơn*”, tạp chí Khảo cổ học (số 13), tr.7.
5. Diệp Đình Hoa (1974), “*Công dụng của trồng đồng cổ*”, tạp chí khảo cổ học (số 14), tr.12-13.
6. Diệp Đình Hoa (1986), *Người Việt cổ ở đồng bằng Bắc Bộ*, Nxb.Khoa học xã hội, Hà Nội.
7. Nguyễn Thị Huệ (2008), *Cơ sở Bảo tàng học*, Nxb.Đại học Quốc gia Hà Nội, Hà Nội.
8. Nguyễn Thị Huệ (2005), *Lược sử sự nghiệp bảo tồn bảo tàng Việt Nam từ năm 1945 đến nay*, Nxb.Đại học Quốc gia Hà Nội, Hà Nội.
9. Nguyễn Thị Huệ (2011), *Giáo trình sưu tầm hiện vật Bảo tàng Đại học Văn hóa Hà Nội*, Nxb.Đại học Quốc gia Hà Nội, Hà Nội.
10. Lê Văn Lan (1979), “*Một hình thức sinh hoạt văn hóa tinh thần ở thời đại các vua Hùng*”, tạp chí nghiên cứu lịch sử (số 38), tr 9.
11. Lê Văn Lan (1970), “*Trang phục thời Hùng Vương*”, tạp chí khảo cổ học (số 7 – 8), tr.38.
12. *Luật di sản văn hóa và văn bản hướng dẫn thi hành* (2001), Nxb.Chính trị quốc gia, Hà Nội.
13. *Luật di sản văn hóa 2001 được sửa đổi bổ sung năm 2009* (2012), Nxb. Khoa học xã hội, Hà Nội.

14. Trần Mạnh Phú (1973), *Nghệ thuật tạo hình Đông Sơn, bản chất, diễn biến và ảnh hưởng*, Nxb. Khoa học xã hội, Hà Nội.
15. Trần Mạnh Phú (1971), “*Những bước phát triển của nghệ thuật tạo hình thời kì Hùng Vương*”, tạp chí Khảo cổ học (số 9 – 10).
16. Hà Văn Phụng (1996), *Tìm hiểu mối quan hệ giữa Gò Mun và Đông Sơn*, Nxb. Khoa học xã hội, Hà Nội.
17. Trịnh Sinh (1993), *Nghệ thuật điêu khắc Đông Sơn – truyền thống và tính độc đáo*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội.
18. Chử Văn Tần (1977), *Bước đầu tìm hiểu các giai đoạn phát triển văn hóa Việt cổ vùng Sông Mã*, Nxb. Khoa học xã hội, Hà Nội.
19. Hà Văn Tấn (1969), “*Từ đồ gốm Phùng Nguyên đến trống đồng*”, tạp chí Khảo cổ học, (số 13), tr.19.
20. Lê Bá Thảo (1997), *Thiên nhiên Việt Nam*, Nxb. Khoa học xã hội, Hà Nội.
21. Vũ Ngọc Thư (1974), “*Suy nghĩ về cách đúc trống đồng*”, tạp chí Khảo cổ học (số 14), tr.10.
22. Lê Nhân Tuyết (1974), “*Một số phong tục thời Hùng Vương qua những hình ảnh trên trống đồng*”, tạp chí Khảo cổ học (số 14), tr.27.
23. *Tìm hiểu quy định pháp luật về di sản văn hóa* (2006), Nxb. Lao động, Hà Nội.
24. Trịnh Cao Tường (1974), “*Về những hình người cầm vũ khí trên trống Đông Sơn*”, tạp chí Khảo cổ học (số 14), tr.5.
25. Trần Quốc Vượng (chủ biên) (1981), *Văn hóa Đông Sơn ở Việt Nam*, Viện thông tin Khoa học xã hội xuất bản, Hà Nội.
26. Trần Quốc Vượng (1989), *Việt Nam - cái nhìn địa văn hóa*, Nxb. Văn hóa dân tộc và Tạp chí Văn hóa nghệ thuật, Hà Nội.